

*Подорожній Сергій Михайлович,
аспірант кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
s.podoroznyi@gmail.com*

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ПРОТИДІЮ ДИСКРИМІНАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

У статті досліджено ключові міжнародні стандарти положення яких спрямовані на протидію дискримінації осіб з інвалідністю. Акцентовано увагу на впровадження ключових міжнародних стандартів ЄС у напрямі удосконалення адміністративно-правових засобів протидії дискримінації осіб з інвалідністю з метою визначення шляхів вдосконалення відповідного вітчизняного законодавства.

Ключові слова: адміністративно-правові засоби; органи державної влади; особи з інвалідністю; протидія дискримінації.

Podorozhnyi S. IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL STANDARDS FOR DISCRIMINATION OF DISCRIMINATION BY DISABLED PERSONS IN UKRAINE

The article examines key international standards whose provisions are aimed at countering discrimination against persons with disabilities. Attention is focused on the implementation of key international EU standards in the direction of improving administrative and legal means of counteracting discrimination against persons with disabilities in order to identify ways to improve the relevant domestic legislation.

Key words: administrative and legal means; public authorities; persons with disabilities; combating discrimination.

Постановка проблеми. Більшість цивілізованих країн світу обрали демократичний напрям розвитку державності, який ґрунтується на засадах поваги до честі та гідності кожної особи, належному забезпеченні основоположних прав і свобод з боку уповноважених органів публічної влади. У Загальній декларації прав людини, прийнятій та проголошеній Організацією Об'єднаних Націй, наголошено, що всі люди мають право на рівний захист від будь-якої дискримінації, а також підбурювання до вчинення подібних дій. Особливої правової охорони потребують особи з інвалідністю, які, зважаючи на системні захворювання фізичного, психологічного чи інтелектуального характеру, не можуть самостійно й повною мірою реалізувати та відстояти свої конституційні права, задовольнити законні інтереси. Саме тому, абсолютна більшість відповідних міжнародно-правових актів ООН, інших міжнародних організацій акцентують увагу та засуджують дискримінацію у будь-якій формі та проявах. З урахуванням цього, за багато десятиліть у межах ЄС розвинулося уніфіковане правозахисне законодавство, вироблено базові адміністративно-правові механізми протидії дискримінації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років питання запобігання та протидії дискримінації інвалідів з урахуванням міжнародних і європейських стандартів стало предметом наукового дослідження низки вчених, серед яких І. А. Березовська, О. С. Калмикова, Я. М. Костюченко, О. М. Лисенко, В. І. Муравйов, Н. Б. Мушак, С. В. Пасічніченко, О. В. Святун, Є. Ю. Соболев, І. М. Твердовський та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження ключових міжнародних стандартів спрямованих на впровадження адміністративно-правових засобів протидії дискримінації інвалідів.

Вклад основного матеріалу. Прийняття та проголошення Генеральною Асамблеєю ООН Загальної декларації прав людини від 10.12.1948 дало значний поштовх до визначення подальших векторів розвитку післявоєнного світу щодо недопущення та протидії дискримінації у цілому світі. Базуючись на тезах, що всі люди народжуються вільними і рівними у своїх правах, а кожен повинен мати права та свободи незалежно від раси, статі, мови, релігії, національного чи соціального походження, майнового або іншого становища, у ст. 14 аналізованого міжнародного акта констатовано, що «всі люди рівні перед законом і мають право...на рівний їх захист законом...від якої б то не було дискримінації...» [1]. Також через короткий проміжок часу була прийнята Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, яка містить у собі ст. 14 «Заборона дискримінації» [2].

Із зазначеного слід зробити висновок, що за допомогою Загальної декларації прав людини від 10.12.1948 та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 фактично вперше звернута увага світової спільноти, особливо на європейському континенті, на необхідності консолідації щодо вирішення національними органами влади, громадськими інституціями та іншими зацікавленими особами проблем

необґрунтованого пригноблення певної категорії осіб у межах соціуму окремо взятої держави [15, с. 145].

Положення Загальної декларації прав людини у частині протидії дискримінації знайшли свій подальший розвиток у низці інших ключових правових актів на глобалізованій арені. Зокрема, у статтях 4, 20, 24–26 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права від 16.12.1966 [3]; статтях 2, 10 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 [4]; статтях II, X–XII Декларації соціального прогресу та розвитку від 11.12.1969 [5] повторно наголошено на недопустимості вчинення таких дій виключно на основі раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії чи соціального походження. Більше того, значущість Декларації соціального прогресу та розвитку від 11.12.1969 полягає у тому, що у її положеннях вперше окреслено базові правила недопущення та протидії дискримінації осіб з інвалідністю.

Зважаючи на переважно складне становище інвалідів у більшості куточків світу, міжнародні глобальні та регіональні правозахисні організації сконцентрували значні зусилля на виробленні відповідних спеціальних міжнародних нормативів. Зокрема, у Декларації про права інвалідів від 09.12.1975 вказано, що особи з інвалідністю беззаперечно наділені та мають право користуватися всіма правами, викладеними у Загальній декларації прав людини. Окремо зауважено на тому, що інваліди повинні бути захищені від трудової експлуатації, принизливих та образливих звертань, що носять дискримінаційний характер [6].

Закономірно, що у положеннях Декларації про права інвалідів від 09.12.1975 відсутній порядок реалізації та захисту прав і свобод інвалідів, а тому було прийнято Всесвітню програму дій стосовно інвалідів від 03.12.1982. Аналізуючи її зміст можна дійти висновку, що однією із основних проблем осіб з інвалідністю вважається саме дискримінація [7].

Ще одним важливим міжнародним правовим актом в окресленій проблематиці є Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів, затверджених Резолюцією 48/96 Генеральної Асамблеї ООН від 20.12.1993. Цими правилами передбачено низку правових заходів, спрямованих на профілактику та протидію дискримінації інвалідів. Насамперед, мова йде про традиційну площину захисту прав і свобод інвалідів з боку ООН, серед яких сфера зайнятості та працевлаштування; системи соціального забезпечення, соціального страхування та інші подібні напрями державної політики [15, с. 145].

На сьогодні найбільш дієвий опис механізму захисту прав і свобод інвалідів, протидії дискримінації передбачено у Конвенції про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006. Цей нормативно-правовий акт увібрав до себе та розвинув кращі положення попередніх міжнародних документів. Велика кількість положень Конвенції присвячена визначенню дискримінаційних дій та протидії їй з боку громадських інституцій та органів державної влади. Зазначене свідчить про розуміння глобалізованим цивілізованим суспільством щодо наявності та актуальності такої проблеми, яка має бути подолана за допомогою сучасних міжнародних правозахисних засобів.

Серед основних правових засобів протидії дискримінації з боку уповноважених органів державної влади, викладених у Конвенції про права осіб з інвалідністю, слід назвати наступні: вживати всіх належних законодавчих, адміністративних та інших заходів для здійснення прав, свобод і законних інтересів інвалідів; враховувати інвалідів в усіх міжнародних та національних стратегіях, програмах захисту і заохочення прав людини; державним органам, їх посадовим і службовим особам утримуватися від будь-яких дій або методів, які не узгоджуються із Конвенцією; вживати всіх належних правових, соціально-економічних та інших заходів для усунення дискримінації за ознакою інвалідності з боку будь-якої фізичної чи юридичної особи.

Надзвичайно важливим для розвитку міжнародного права із захисту прав і свобод інвалідів стало включення до Конвенції про права осіб з інвалідністю положень щодо повноважень Комітету ООН з прав осіб з інвалідністю. Основна роль цієї спеціалізованої установи полягає у моніторинзі національних законодавств, контроль за діяльністю та прийнятими рішеннями органів державної влади, зокрема щодо недопущення дискримінації інвалідів, протидії вказаним негативним явищам тощо.

На сьогодні існує дві основні форми реалізації повноважень Комітету ООН з прав осіб з інвалідністю. По-перше, кожні чотири роки всі держави-учасниці ООН мають надавати доповіді щодо стану дотримання прав і свобод інвалідів. Кожна доповідь розглядається Комітетом, який вносить стосовно неї пропозиції та загальні рекомендації, які він вважає доречними, і надсилає їх відповідній стороні [15, с. 146].

По-друге, можливе подання індивідуальної скарги до Комітету з боку окремих осіб чи громадських організацій. Вона подається в письмовій формі на одній з робочих мов договірному органу. ООН рекомендує використовувати типові форми скарг, які містяться на веб-сайті Управління Верховного комісара ООН з прав людини (www.ohchr.org). За результатами розгляду Комітет вправі направити відповідній державі заклик до негайних дій в формі тимчасових заходів, якщо існує вірогідність, що інтересам скаржника може бути завдано непоправної шкоди.

Чільне місце в правозахисній системі європейського континенту та низки інших країн займає Організація з безпеки та співробітництва в Європі. Ця інституція також бере участь у боротьбі з усіма формами расизму, ксенофобії та дискримінації. Складовою ОБСЄ є Бюро демократичних інститутів та прав людини ОБСЄ (м. Варшава), яке: збирає і поширює інформацію та статистичні дані про злочини на ґрунті ненависті; сприяє передовому досвіду в боротьбі з нетерпимістю і дискримінацією; сприяє у складанні та перегляді законодавства

про злочини, мотивовані нетерпимістю і дискримінацією [8].

Проведений аналіз основних міжнародно-правових актів у сфері захисту прав і свобод осіб з інвалідністю засвідчує, що низка міжнародних організацій, у тому числі ООН та Рада Європи, напрацювали та розвинули дієвий механізм подолання проявів принизливого та без поваги ставлення до інвалідів. Таким чином, міжнародне законодавство в галузі прав людини спрямоване на захист усього комплексу прав, свобод і законних інтересів будь-якої особи без дискримінації, що уможливорює вільне, безпечне, спокійне і здорове життя.

У повній мірі слід погодитися з О. М. Лисенком, В. І. Муравйовим, О. В. Святун, що принцип рівності та недискримінації є однією із основних засад функціонування в рамках ЄС [11]. На базі цієї концептуальної ідеї вироблено цілий пласт правозахисних нормативно-правових актів, так зване «європейське антидискримінаційне право», яке включає не один десяток постанов, регламентів, а також, переважно директив Європейського Парламенту та Ради ЄС.

Насамперед мова йде про наступні правові акти ЄС: Директива 79/7/ЄЕС від 19.12.1978, Директива 92/85/ЄЕС від 19.10.1992, Директива 96/34/ЄС від 03.06.1996, Директива 2000/43/ЄС від 29.06.2000, Директива 2000/78/ЄС від 27.11.2000, Директива 2004/113/ЄС від 13.12.2004, Директива 2006/54/ЄС від 05.07.2006, Директива 2008/115/ЄС від 16.12.2008, Директива 2010/41/ЄС від 07.07.2010; Рішення № 2002/187/ІНА від 28.02.2002, Рішення № 2009/371/ІНА від 06.04.2009; Регламент № 168/2007 від 15.02.2007 та інші [12].

Дані нормативи визначають поняття дискримінації, її прямі та непрямі прояви, повноваження органів публічної влади щодо недопущення дискримінаційних дій, засади попередження та подолання цього негативного явища громадянськими інституціями та окремими громадянами. Слід підкреслити, що переважно інвалідність людини не розглядається загальноєвропейським законодавцем окремо, а лише у сукупності з іншими подібними соціальними та медичними ознаками [15, с. 145]. Основними напрямками поширення регулюючого впливу антидискримінаційних директив та інших актів ЄС є медичне обслуговування, соціальне забезпечення, соціальних захист, особиста безпека, охорона здоров'я на виробництві, освіта, зайнятість, професійна діяльність, доступ до товарів і послуг тощо.

У рамках Євросоюзу важливим органом державної влади, що здійснює протидію дискримінації за будь-якою ознакою є Агентство ЄС з основних прав (м. Відень), яке створене та діє на підставі Регламенту Ради ЄС № 168/2007 від 15.02.2007. Крім того, правозахисний механізм доповнює Європейський омбудсмен (рішення Парламенту ЄС від 09.03.1994), який наділений повноваженнями, насамперед приймати та розглядати скарги від фізичних і юридичних осіб ЄС на порушення порядку управління адміністративними інституціями та державними установами об'єднання, вчинення прямої та непрямой дискримінації за будь-якою ознакою індивіда посадовими та службовими особами національних і загальноєвропейських органів влади, а також протидія іншим правопорушенням у сфері реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина.

Не зважаючи на різноманітність та неоднорідність національних законодавств держав-членів ЄС, всі вони націлені на виконання та дотримання загальноєвропейських правових положень у сфері протидії дискримінації. Про це свідчить аналіз відповідних правових положень Німеччини [13], Франції, Великобританії, Швеції [14], які займають лідируючі позиції у сфері розвитку адміністративно-правового регулювання захисту прав і свобод особи. Висока ступінь розвинутої громадянського суспільства у зазначених країнах зумовлює ефективність діяльності уповноважених органів державної влади щодо протидії дискримінації за ознакою інвалідності.

Висновки. Таким чином підводячи підсумок слід зазначити про доречність імплементації до законодавства України правових положень окремих зарубіжних країн у частині здійснення адміністративно-правових засобів протидії дискримінації інвалідів, серед яких ключове місце відводиться необхідності внесення змін до Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», які стосуються питань чіткої регламентації діяльності суб'єктів, наділених повноваженнями щодо запобігання та протидії дискримінації.

Поряд з цим доречним є пропозиція в частині створення державної структури, яка б займалася питаннями попередження і ліквідації дискримінації та забезпеченню рівності серед усіх верств населення, подібні державні інституції вже тривалий час функціонують в окремих європейських країнах.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини прийнятій і проголошеній у резолюції 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. Голос України від 10.12.2008. – № 236.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. Голос України від 10.01.2001. – № 3.
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
5. Декларація соціального прогресу та розвитку від 11.12.1969 URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_116.

6. Декларації про права інвалідів від 09.12.1975 URL: http://npu.edu.ua/e-book/book/html/D/ikpp_kpp_Sozhialno-pravovuy_zahust_ditey/90.html.
7. Всемирная программа действий в отношении инвалидов от 03.12.1982 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_427/page.
8. Discrimination and Intolerance. Council of Europe URL: <http://www.coe.int/uk/web/compass/discrimination-and-intolerance>.
9. Об утверждени Национального плана действий в области прав человека на 2011–2014 годы : Постановление Парламента Республики Молдова Nr. 90 от 12.05.2011 URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=339395&lang=2>.
10. Об обеспечении равенства : Закон Республики Молдова Nr. 121 от 25.05.2012 URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php.action=view&view=doc&id=343361&lang=2>.
11. Право Європейського Союзу : підручник. за ред. В. І. Муравйова. К. : Юрінком Інтер, 2011. 704 с.
12. Інституційне право Європейського союзу / О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. К. : Ін Юре, 2015. 312 с.
13. Посібник з європейського антидискримінаційного права. Рада Європи. Люксембург: Видавничий дім Європейського Союзу, 2011. 196 с.
14. Зібрання актів європейського права. К. : Ред. журн. «Право України», 2013. дод. до юрид. журн. «Право України». Вип. 1: Європейський Союз. упоряд. К. В. Смирнова; за заг. ред. В. І. Муравйова, 2013. 1052 с.
15. Мхитарян А. М. Шляхи покращення реалізації адміністративно-правових засобів протидії дискримінації інвалідів в Україні з урахуванням міжнародних стандартів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. №1. С. 144-148.

REFERENCES

1. Zahalna deklaratsiia prav liudyny pryiniatii i proholoshenii u rezoliutsii 217 A (III) Heneralnoi Asamblei OON vid 10.12.1948 [The Universal Declaration of Human Rights adopted and proclaimed in resolution 217 A (III) of the United Nations General Assembly of 10 December 1948]. *Holos Ukrainy vid 10.12.2008 – Voice of Ukraine dated 10.12.2008*, 236 [in Ukrainian].
2. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod vid 04.11.1950 [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of November 4, 1950]. *Holos Ukrainy vid 10.01.2001 – Voice of Ukraine dated 10.01.2001*, 3 [in Ukrainian].
3. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava vid 16.12.1966 [International Covenant on Civil and Political Rights of 16.12.1966]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043 [in Ukrainian].
4. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava vid 16.12.1966 [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of 16.12.1966]. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 [in Ukrainian].
5. Deklaratsiia sotsialnogo prohresu ta rozvytku vid 11.12.1969 [Declaration of Social Progress and Development of December 11, 1969]. Retrieved from http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_116 [in Ukrainian].
6. Deklaratsii pro prava invalidiv vid 09.12.1975 [Declaration on the Rights of Persons with Disabilities of December 9, 1975]. Retrieved from http://npu.edu.ua/e-book/book/html/D/ikpp_kpp_Sozhialno-pravovuy_zahust_ditey/90.html [in Ukrainian].
7. Vsemirnaia programma deistvii v otnoshenii invalidov ot 03.12.1982 [The World Program of Action for the Disabled of 03.12.1982]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_427/page [in Russian].
8. Discrimination and Intolerance. Council of Europe. Retrieved from <http://www.coe.int/uk/web/compass/discrimination-and-intolerance> [in English].
9. Ob utverzhenii Natsionalnogo plana deistvii v oblasti prav cheloveka na 2011 2014 gody Postanovlenie Parlamenta Respubliki Moldova Nr 90 ot 12. 05. 2011 [On Approval of the National Plan of Action for Human Rights for 2011-2014: Decision of the Parliament of the Republic of Moldova No. 90 of May 12, 2011]. Retrieved from <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=339395&lang=2> [in Russian].
10. Ob obespechenii ravenstva Zakon Respubliki Moldova Nr 121 ot 25.05.2012 [On Ensuring Equality: The Law of the Republic of Moldova No. 121 dated 25/05/2012]. Retrieved from <http://lex.justice.md/viewdoc.php.action=view&view=doc&id=343361&lang=2>. [in Russian].
11. Muraviov V. I. (Eds.). (2011). *Pravo Yevropeiskoho Soiuzu [The right of the European Union]*. K. : Yurinkom Inter [in Ukrainian].
12. Shpakovych O. M., Lysenko O. M., Sviatun O. V. (2015). *Instytutsiine pravo Yevropeiskoho soiuzu [Institutional law of the European Union]*. K. : In Yure [in Ukrainian].
13. Posibnyk z yevropeiskoho antydyskryminatsiinoho prava. Rada Yevropy [European Anti-Discrimination Law Guide. Council of Europe]. (2011). Liuksemburh: Vydavnychiy dim Yevropeiskoho Soiuzu [in Ukrainian].
14. Muraviov V. I. (Eds.). (2013). *Zibrannia aktiv yevropeiskoho prava [Assembly of acts of European law]*. K. : Red. zhurn. «Pravo Ukrainy», dod. do yuryd. zhurn. «Pravo Ukrainy» [in Ukrainian].

15. Mkhitarian A. M. (2017). Shliakhy pokrashchennia realizatsii administratyvno-pravovykh zasobiv protydii dyskryminatsii invalidiv v Ukraini z urakhuvanniam mizhnarodnykh standartiv [Ways to improve the implementation of administrative and legal means of combating discrimination against people with disabilities in Ukraine taking into account international standards]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava – Scientific Bulletin of Public and Private Law*, 1, 144-148 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.10.2018

УДК 342.9

*Сезонова Ольга Миколаївна,
завідувач відділення планування
навчального процесу навчально-методичного відділу
Харківського національного університету внутрішніх справ
odin.univd@gmail.com*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто адміністративно-правові основи створення публічною владою належних умов функціонування закладів вищої освіти. Проаналізовано вітчизняне адміністративне законодавство у сфері освітньої діяльності. Проаналізовано адміністративно-правове забезпечення діяльності закладів вищої освіти щодо системи оцінки якості вищої освіти; наукової та інноваційної діяльності; державного замовлення у сфері вищої освіти.

Ключові слова: заклади вищої освіти; здобувачі вищої освіти; науково-педагогічні працівники; освітні послуги; публічна адміністрація.

Sezonova O. ADMINISTRATIVE LEGAL PRINCIPLES OF GRANT OF EDUCATIONAL SERVICES BY ESTABLISHMENTS OF HIGHER EDUCATION

In the article directions of application of totality of administrative tool are considered from the side of organs of public administration in relation to creation of the proper operating of establishments of higher education conditions. A home administrative legislation is analyzed in the field of educational activity. The administrative providing of activity of establishments of higher education is described in relation to systems of estimation of quality of higher education; scientific and technical activity; government order in the field of higher education.

Keywords: administrative providing; government order; establishments of higher education; scientific and pedagogical worker; public administration.

Постановка проблеми. Сьогодні високорозвинені держави світу переконливо демонструють, наскільки важливою є система вищої освіти для здійснення структурних перетворень та інноваційного розвитку. Вища освіта як феномен соціокультурної реальності має величезні потенційні можливості щодо збереження та нагромадження знань, духовних цінностей і надбань національної культури, відіграючи провідну роль в ідентифікації суспільства та є рушійною силою економічного розвитку будь-якої держави.

В умовах розвитку ринкової економіки інтелектуальний потенціал визначається рівнем становлення освітньої і наукової сфер, станом культурної та духовної спадщини, адже в його основі закладена природна здатність акумулювати все нові знання, генерувати нові ідеї, що стають основним джерелом економічного зростання. Отже, вища освіта, що є базовим елементом інтелектуального потенціалу, відповідає за стан освіченості суспільства, його здатність до розвитку та самовдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх семи років акцент наукових досліджень сфери освіти змістився у бік проблематики діяльності саме закладів вищої освіти. Сфера вищої освіти зацікавлює економістів, педагогів, юристів, фахівців у сфері державного управління, серед яких В. П. Андрущенко, М. І. Бойченко, Н. М. Дем'яненко, С. А. Калашникова, С. В. Курбатов, Є. А. Пінчук, В. І. Рябченко та ін.

У певній мірі активізували наукові пошуки у сфері вищої освіти представники адміністративної науки. Так, одним із перших присвятив увагу цьому питанню М. Н. Курко, Н. Л. Губернська, О. С. Нижник та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є з'ясування змісту та складових адміністративно-правового забезпечення діяльності закладів вищої освіти з урахуванням вітчизняного адміністративного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Система вищої освіти України дозволяє реалізувати один із основних принципів державної політики щодо територіальної доступності такої освіти, однак зовсім інше питання на рахунок її